

رو کردهای دن پژوهی

هژر مهري

پارهای از نو سنگان دن پژوهی را به تحلی و غرتحلی تقسیم کردهاند: دن پژوهی تحلی، هرگونه روکرد عقلگرا به دن استوارو کردی که در پژوهشهای دنی اصلت را از آن عقل مداند و خرد آدمی را خواه به صورت منبع و خواه به مثابه روش، اصلترین ابزار تحلی و تعریف مفاهیم دنی و کشف، توجه (اثبات) و تبیین گزاره‌های دنی به شمارم آورند. علاوه بر به کارگیری روش عقلی، فعالتهای چون تحلی مفاهیم، جهت‌دستیابی به تعاریف دقیق و منطقی آنها و نیز تحلی جملهها برای کشف ساختار منطقی و زبانساختی آنها، وجه تسمی؟ تحلی را نامم کند. از مهمترین ره‌افتها در دن پژوهی م‌توان به مردمشناسی، روانشناسی، جامعهشناسی، پدیدارشناسی و غره اشاره کرد که در این مختصر برخی از این رو کردها شرح داده م‌شوند: ره‌افت مردمشناسی به دن، به‌عنوان حوزه ارشت‌نظاممند، در فرهنگ غرب ر شهبای عمقی دارد. م‌توان سلسله‌نسب این امر را به روشنی تا آثار مورخان قومشناس یونانی و اسلاف رومی آنان دنبال کرد. تکاملگرای اجتماعی و زستی‌قرن‌نوزدهم، در نظر بهای مردمشناسی دنی نقش مهمی بازی کرده است. ای. بی‌تلمور (1832 - 1917 م) قومشناس انگلیسی، یکی از نخستین محققانی بود که مفاهیم تکاملی را در دن پژوهی به کار برد. او موسس دن پژوهی مردمشناسی انگلیس م‌شود. وی بر مبنای آداب، رسوم و عقاید فرهنگی بدوی، شواهدی بر مرحله اول دن‌افت. به نظر او مرحله اول دن عبارت بوده است از اعتقاد به ارواحی که نه فقط در وجود انسانها، بلکه در همه ارگازسمهای طبیعی و اشیا خانه دارند.

روانشناسی دنی آنگونه که امروزه م‌افت م‌شود، موجودتش را به همزمانی پدیداشادان تطبیقی در قرن نوزدهم اروپا با پدیداش دورشت؟ دگر که در آغاز بادنی ارتباط بود، مدون است که عبارتند از روانشناسی اعماق (Depth Psychology) برای ناخودآگاه ضمیرنه درای نظرهم‌منظم و جوی‌جسته‌نخستین عنوان به پزشکی علوم حوزه در که (Psychology) درمان به مازبهای روانی پدیدارشد و دگری فزولوژی روانساختی است (Psychophysiology) که از فزولوژی به‌عنوان کوششی برای جانش‌سازی دستگاه و تک‌هنگام فلسفی مربوط به نظره ادراک باسنجش و آزماشگریء نی انشعب‌افت. سابق؟ ملاحظ؟ اند شهوران؟ رابط؟ بن دنی و جامعه به وناز ان باستان باز م‌گردد؛ ولی اول نیار ابن‌خلدون (808 - 732 هـ ق) از نقش دنی در نهادهای اجتماعی و سیاسی سخن راند. متفکران برجست؟ مسیحی، هم به نقش شکل‌دهنده دنی بر جامعه و هم واکنش دنی در برابر نیرو و نفوذ فزاند؟ دنی وی توجه‌شان کرد. فم‌سوفان جدیدی که فاقد بنش و گراشدنی بودند، این رابطه را از دیدگاه کاملاً دنی‌وی مطالعه م‌کردند. چنانکه در اندیش؟ کنت و اسپینسر جلوهر بود. جامعهشناسی دنی، به‌عنوان جنبه‌ای از جامعهشناسی آگاهی و فرهنگی تلقی م‌شده است. اندیشه کارل مارکس (1818 - 1883 م) آشکارا اعلام کرد که آگاهی انسانها توسط روابط اجتماعی، اقتصادی تعیین م‌شود. ظهور مطالعه جامعهشناسی دنی در عصر جدید، توسط پارسونز، داگلاس و توماس لوک‌مان پوند نزدیکی با ظهور سرماهداری، تعدد فرهنگی، مدارای دنی و دولت و حکومت لبرال دارد. تاریخ جامعهشناسی دنی را م‌توان به چهار دوره تقسیم کرد: 1- اندیشه اجتماعی سستی 2- شکاکت و نظر پیردازی 3- واکنش محافظهکارانه و رمانتیک 4- نظره اجتماعی جدید. کار کردهای جامعهشناسی و نهادهای اجتماعی دنی یکی از مهمترین مباحث جامعهشناسی دنی به شمارم آید. پدیدارشناسی دنی (religion of Phenomenology) در قرن بیستم به‌عنوان رشته عمده‌ای از دن پژوهی و به‌عنوان ره‌افت مؤثری به دنی به کار رفته است. محققان از این اصطلاح معانی گوناگونی ارائه کرده‌اند. برخی از پژوهشگران معاصر مانند «گنوا» دان‌گرن و «آک هولت کرائتس» این واژه را در مطالعه تطبیقی و رد‌هبندی انواع مختلف پدیدم‌های مختلف دنی به کار برده‌اند و گروه دگری نظره «کریستینسن»، «گواردوس»، «واخیم واخ»، «م‌رچال آده»، پدیدارشناسی دنی را یک رشته حوزه‌اشیه خاصی در دن پژوهی م‌دانند.

پرونده حاضر به دو گفتوگو با آقاان دکترهماون همت (در بخش دوم این گفتوگو به موانع دن پژوهی در مسرتحقیق، پدیدارشناسی دنی، بحث پلورالسم و تجربه دنی، جاگاه و وضعیت دن پژوهی در ایران، نقد و بررسی می‌شود.) و سید حسن حسینی (موضوعاتی مانند نگرش تعارضگر، بررسی اندیشه‌های دنی، دنت، رچارد داوکینز، آنتی‌فلو، پلانته‌نگا، دمبسکی، بی‌هی، اینواگن و سید حسن نصر بررسی م‌شود. دکتر حسینی علاوه بر نقد عنوان «فلسفه مضاف» به نقد عنوان «فلسفه دنی» پرداختند و نظرات خودشان را درباره رابطه م‌ان علم و دنی مطرح کردند) و مقاله‌های مانند 1- نقدی بر آرای ابن‌عربی در فصوص‌الحکم براساس دن‌شناسی تحلی و تکنشتان (در این مقاله تنها به ارزش‌ابی اندیشه‌های ابن‌عربی چنان که در فصوص‌الحکم او پدیدار شده بسنده نمی‌کنیم (چون این کار به ارا انجام شده است)، بلکه

خرده گری، ارزیابی انتقادی و سبکوسنگن کردن آرای او به شتر محل تا که ماست. مقصود از نقد تحلیلی نه نقد از دیدگاه فلسفه تحلیلی معاصر است که به شتر بر مباحث منطقی و زبان شناختی - معناشناختی استوار شده است. (2-
 بازنشاسی و د ن در اندیشه هگل (1) ن نوشتار تلاش کند تصویری از سهم بازنشاسی خود در دگری را، هم برای خداوند و هم برای انسان فراهم آورد. علاوه بر این، تلاش می شود با نظر به نقدهای کانت به متافیزیک سنتی، تفسیری پساکانتی از متافیزیک هگلی و سازگاری آن با عقلانیت مدرن ارائه شود. (3- پدداشناسی د ن (دنیژوهان عمدتاً «پدداشناسی» د ن را یکی از رشتهها و روکردهای قابل توجه به د ن در قرن بیستم می دانند. تعداد معدودی از خوانندگان سرنخی در مورد اینکه «پدداشناسی د ن» به چه معناست آنچه از این رشته آمو کرد توصیف می کند، در دست دارند. (4- کاستی های در عالم ایمان (مقاله «کاستی های در عالم ایمان» از فریتز شوان به بررسی مسأله عقل و عقلانیت در د ن، به ویژه در متون و سنت و رسوم دنی می پردازد و با پذیرش نسبی و مشروط نقصان عقلانیت ناب در جهان ایمان، تپنی درباره ماهیت پیام و رسالت د ن ارائه می دهد و می گوشد نگرش پارساانه، اراده محور و اخلاق محور صورت برونوی و عمومی د ن را با نگرشی انتقادی و آینی در جایگاه مناسب بنشانند و حقوق هم عقل و هم تمدن پرشور و احساس را هر یک در سطح خود به رسمیت بشناسد) اختصاص پدا کرده است.